BERLINGSKE
1. SEKTION TIRSDAG 2. NOVEMBER 2021

Topmødet, hvor vittigheder falder til jorden med et suk

Af Simon Kruse simk@berlingske.dk

Topmødet i Glasgow begyndte med »en lussing til hele FN-systemet«, og det udløste et dybt suk, da Boris Johnson forsøgte sig med en heltefortælling. Mens dagen gik på hæld, kom et glimt af håb fra en ganske anden kant.

Han gjorde, hvad han kunne, Boris Johnson. Han gjorde det, han er god til. Og han gjorde, som han altid gør, når han er presset.

Han stod dér på talerstolen foran en mørklagt sal fyldt med de mest magtfulde kvinder og mænd fra 130 af verdens lande. Og han forsøgte at få dem til at trække tappert på smilebåndet.

Reaktionen hos stats- og regeringscheferne i salen sagde meget om et topmøde, der er blevet kaldt verdens »sidste gode chance« for at tøjle den globale opvarmning.

For her i det labyrintiske konferencecenter i udkanten af Glasgow gælder andre regler end ved næsten alle andre topmøder.

Normalt er alt timet og tilrettelagt, når et land sender sin øverste politiske chef på udebane. Som regel er teksten forhandlet færdig på forhånd. Det eneste, der mangler, er en underskrift.

Sådan er det ikke i Glasgow. På COP26 er meget planlagt, men intet følger planen.

I Glasgow kan man møde EU-formand Ursula von der Leyen, der halvt løbende og noget utålmodig forsøger at bane sig gennem køen til kaffebaren.

Og man kan støde ind Norges statsminister, Jonas Gahr Støre, der kommer ud af en plastikdør i teltdugen og straks kaster sig ud i en tilsyneladende uplanlagt diskussion om havvindmøller med en herre i en farverig skjorte.

For hverken nordmanden eller EUs mest magtfulde politiker ved dybest set, hvad der skal ske på topmødet i Glasgow.

Ingen ved, om USA, Kina, Indien eller et helt femte land om en time kaster noget på bordet, der kan udløse en kædereaktioner af fremskridt.

Eller om topmødets dybeste kløft er lige så uoverkommelig i aften, som den var i formiddags.

Det er topmødets uomgængelige holmgang: Kløften mellem højtidelige løfter om at holde den globale opvarmning under 1,5 grader og de konkrete politiske tiltag, der indtil videre sender verden mod 2,7 grader.

Alle ved, at dét ikke er noget at grine af. Undtagen måske Boris Johnson.

Det var klarere end nogensinde, da flere end 130 stats- og regeringschefer og deres følge ankom mandag morgen.

Gør plads for Colombia

Nogle i kaftan eller farverige gevandter, andre i slips, kjortler eller brystet fyldt med medaljer.

»Gør plaaaaaads,« råbte en officer i colombiansk uniform, da køen til sikkerhedstjekket blev for langtrukken for hans chef.

Men for de fleste stod det klart, at topmødet startede faretruende skævt, eftersom nogle af de største udledere slet ikke ankom.

»En lussing til hele FN-systemet,« lød vurderingen fra en afrikansk delegeret, der ikke ville have sit navn i avisen.

Tre centrale stole står nemlig tomme på det ellers overfyldte topmøde. Ruslands præsident Vladimir Putin kommer ikke. Brasiliens præsident Jair Bolsonaro heller ikke.

Og, mest alvorligt for topmødet, så udebliver præsident Xi Jinping fra verdens uden sammenligning største udleder af CO_2, Kina. Han deltog end ikke på videolink, men sendte en skriftlig note til Glasgow.

»Det er et stort problem, for Kina er på flere områder det land, der blokerer for, at vi kan komme videre,« siger en nordisk diplomat.

Kinas fravær reducerer chancen for et gennembrud. Al erfaring viser, at det er forhandlinger ansigt til ansigt, der gør forskellen.

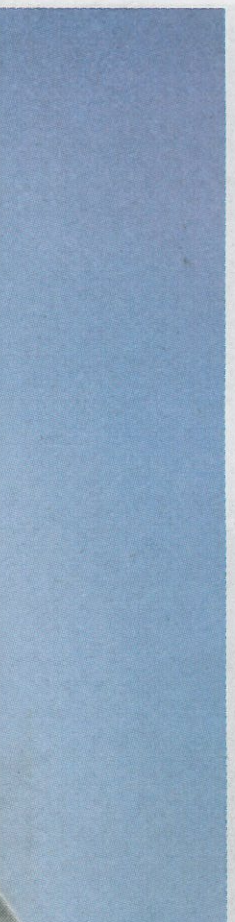
Men betyder ikke, at det er umuligt at skabe enighed, vurderer den norske regeringsleder.

»Der er ikke en garanti for, at vi ville være nærmere end succes, hvis Putin, Xi Jinping og Bolsonaro var her,« siger Jonas Gahr Støre til Berlingske.

»Det afgørende ved disse møder, fra København og Paris til Glasgow, det er, at vi skaber fremskridt, der er bindende for konkrete lande,« siger han.

Den danske statsminister forsøgte at understrege en lignende pointe på et fælles pressemøde med den amerikanske klimaudsending, John Kerry: At stilstand er umulig, fordi de små skridts ustoppelige fremdrift kan ikke brydes.

På mødet lancerede Mette Frederiksen (S) en erklæring, der skal sikre opbakning til en klimaneutral shippingsektor inden 2050.

Britisk premierminister Boris Johnson - her med Indiens ditto, Narendra Modi - forsøgte at holde en munter tone fra starten ved topmødet. Det faldt ikke i specielt god jord. Foto: Stefan Rousseau

»Vi skal alle bidrage. Alle lande, og alle sektorer,« sagde hun.

John Kerry nikkede og trak så en linje tilbage til det allerførste klimatopmøde i Rio i 1992.

»Blot de første timer af COP26 er det blevet klart, at noget andet sker, noget mere fokuseret, noget mere energisk og helt sikkert noget mere seriøst,« sagde Kerry.

»Større end noget, jeg har mærket siden den første COP i Rio i 1992,« fortsatte han.

Mette Frederiksen fortsatte i samme spor.

»Jeg har talt med en række kolleger, og fra en del lande må jeg sige, at der er en ret stor kampgejst,« sagde hun på spørgsmålet om de tre tomme stole.

»Jeg er både fortrøstningsfuld og det modsatte,« sagde hun.

Verdens krise er en Bond-film

Kampgejst viste Boris Johnson også fra scenen på topmødets allerførste minutter.

Han sammenlignede verdens klimakrise med en James Bond-film, hvor hovedpersonen »er bundet uhjælpeligt til en dommedagsbombe, mens han desperat prøver at finde ud af, hvilken ledning han skal klippe over«.

Johnson holdt en pause og smilede skælmsk udover de 130 stats- og regeringschefer.

»Vi - mine damer og herrer - er nogenlunde i samme situation som James Bond,« sagde han.

Der kom ingen belønning fra salen til den malende filmmetafor, og Johnson fortsatte ufortrødent.

Byen Glasgow er nemlig arnestedet for den virkelige verdens dommedagsbombe, supplerede han. Den kuldrevne dampmaskine blev opfundet i byen,

»Yes, mine venner, vi har hentet jer til selve det sted, hvor dommedagsbomben begyndte at tikke,« fortsatte Johnson stadig uden hørlig reaktion fra salen.

Opgaven på COP26 er at »desarmere bomben,« slog han fast.

Men topmødets første dag bød ikke på nogen filmisk heltedåd.

Den skriftelige note fra Kinas Xi Jinping indeholdt ingen markante nye klimaløfter.

I kulissen har Kina kædet sine egne løfter om CO_2-reduktioner sammen med krav om handling fra USA. Joe Biden har lanceret USAs mest ambitiøse klimaplan nogensinde, men store dele af den hænger stadig fast i Kongressen. Det tager Kina bestik af.

Så mens dagen gik på hæl blev det Indien, der imødegik dommedagssnakken. Det skete med et nyt løfte om, at verdens om få år mest folkerige lande vil nå klimaneutralitet i 2070 og reducere CO_2-aftrykket af landets økonomi med 45 procent allerede i 2030.

Udspillet er langt mere ambitiøst end tidligere udmeldinger.

Og ifølge avisen The Guardian har Indien signaleret, at yderligere ambitioner afhænger af de rige landes løfter om klimastøtte til udviklingslandene.

Dermed var stilstanden så småt ved at brydes mandag aften.

Men Boris Johnsons kække James Bond-metafor faldt ikke i god jord alle steder.

Canadiske Jacob Crane fulgte Johnsons tale fra det lille kontor med plastikvægge, hvor de oprindelige folks organisation holdt til. Han reagerede på talen »med et dybt suk,« fortæller han.

»Jeg forstår ham godt. Nogle gang prøver et menneske at le af sin egen smerte. Det er ikke dårligt. Men det er ikke det, vi har brug for lige nu. Det var derfor, at jeg sukkede så dybt,« sagde Jacob Crane, mens stats- og regeringscheferne drog videre til en officiel middag med det.

Forhandlingerne ventes at fortsætte natten igennem, før stats- og regeringscheferne forlader Glasgow - dommedagsmaskinens arnested - tirsdag.